

„Traviata“ uuslavastus „Estonias“

„Traviata“ uuslavastuse esietendus „Estonias“ kujunes hiilgavaks triumfiks esijoones külalislavastajale A. B. Winerile, aga ka meisterliku kunstilise juhtimise alt läbikäinud tegelaste peaosalise Ida Loo-Talvariga eesotsas. Ja seda teenitult.

A. Wineri lavastus on teostatud stiilselt ja tugeva kunstilise maitsega ning kuni detailideni ulatava põhjalikkusega. Lavastuse kauni, kolmandas vaatuses otse torede dekoratiivse külje kujundamiseks oli ta rakendanud töösse dekorator V. Haasi kõrval terve brigaadi kohaliku kunstikooli õpilasi, kes olid ühiselt saavutanud ilusaid tulemusi. Kolmanda vaatuses dekoratsioonide ehtsus, saavutatud ruumi avarus ja masside paitutuse maitsekus selles avaruses mõjusid imposantselt! Stiilsed ja kaunid kostüümid, eriti naiste omad, olid valminud lavastusele Silvia Leitu ja Nat. Mei juhtimisel. See kõik koos stiilse mööbliga ning rohke drapereeringuga andsid lavastusele toreda ja meie oludes otse luksuskult mõjuva, kuid väga maitseka väljenduse.

Veelgi hinnatavamaks tuleb pidada A. Wineri tööd lavastuse sisulise külje kujundamisel. Ka siin esitas ta ennast erksa kunstimeelega ja sügavale sisusse tungiva ning oma ülesannet täie tõsidusega võtva meistrina. Ta oli viinud üksikitegelaste mängulise külje peensusteni läbituntud ja hoolikalt teostatud psühholoogilisse ühendusse muusikaga, tänu millele nägime laval elavaid inimesi ehtsalt ja usutavalt mõjuvate elamustega.

Ka masside grupeeringud, liikumine ja tegutsemine olid kõikjal hästi läbi mõeldud ja loogiliselt ning eluliselt teostatud.

Kolmas vaatus oli selles mõttes harukordse mõjuvusega.

Selline põhjalik ja asjatundlik töö ergutas muudugi ka tegelasi andma oma parimat. Otse suurtulemusteni jõudis siin Ida Loo-Talvari. Ta oli lihtsalt suurepärase! Laululiselt nii mõjuv ja nüansirikas kui harva varem, ja mängult ning sisemiste elamuste tugevusest ja ehtsusest nii mõjuv kui ei kunagi varem. See oli meie ooperi hiilgavamaid saavutusi ja Ida Loo-Talvari kunstiline suurvõit!

Alfredot pidi esietenduse koosseisus laulma E. Karrisoo, kuid asendati pärast kontrolltetendust M. Tarasega, ja etendusele mitte kahjuks. Taras täitis oma ülesande igati tublilt ja mõjuvalt.

Eelmise kahe kõrval jäi T. Kuusik Germont'ina enam kahvatuks. Haiguse tõttu polevat ta saanud kuigi palju juhatust A. Winerilt, ja see andis ennast tunda. Ta tegumood ja liikumine tundus enam puisena kui vanahärraliku vääriskusena. Vokaalsed annused olid paremad.

Väikeosade täitjad — Olga Tiedeborg, Niini Loona, A. Viisimaa, O. Raukas, V. Veikat ja B. Hansen olid kõik karakterised ja elavad isiksused oma ülesannetele vastavalt ja suurendasid ansambli ühtluse mõjuvust. Kiindlad ja tihedakõlalised olid ka kooriansamblid ja hästi tehtud ja täidetud 3. vaatuses tantsunumbrid.

Ettekannet juhatas V. Nerep ilusate nüansseeringutega orkestris ja laval.

Etenduse mõju oli erakordselt tugev ja mõju suur. Sellekohaselt ka aplausid rohked ja kestvad. „Traviata“ jätkuv menu peaks olema seega igati õigustatud.

A. K a s e m e t s.

„Traviata“ kontrolltetendus

„Estonia“ näitas, et vanameister Verdi selle ooperi uuesti repertuaari võtmine on täiel määral õigustatud, eriti seetõttu, et teatril on nii ületamatult hea nimiosa täitja nagu seda on Ida Loo-Talvari. Kui kuulad seda lauljat, siis on igakord absoluutselt kindel tunne, et temaga ei või midagi juhtuda — olgu tema poolt ettekantud pala ka ei tea kui raske.

Ooperi on huvitavalt lavastanud sm. A. Viner, kes praegu viib Tallinnas kunstilise nõuandjana kunstidekaadrisse puutuvais küsimusis. Väga hästi on hoolitsetud ka lavastuse välise külje eest. Väga maitsekad ja — eriti kolmandas vaatuses — avarust pakkuvad dekoratsioonid on valmistatud V. Haasi kavandite järgi. Silvia Leitu ja Nat. Mei kostüümides on palju sääraseid, mida võib lugeda omaette meisterteoseiks. Rahel Olbreit on kaks huvitavaid tantsunumbrit.

Peale Ida Loo-Talvari on ooperis tegevad: B. Hansen, T. Kuusik, N. Loona, O. Raukas, O. Tiedeborg, V. Veikat, A. Viisimaa jt. Orkestrit juhatab V. Nerep.

Kontrollpublik valmistis „Traviatale“ väga sooja vastuvõtu. Lähemalt pärast esietendust.

„Traviata“ uuslavastus

A. B. Wineri, VNFSV teenelise režissööri, poolt lavale tooduna sai „Traviata“ mitmeti tähelepanuväärne tõlgitus. Kõigepealt torkas silma lavapiltide külluslik ja toreduslik väljajahtimine, pöördi vastu usin käsitlemine ja naiste kostüümide materiatulvaga ja rikkalikkuse. Kuid see on vaid väline külg. Sisuliselt võisime tähele panna erinevusi ettekandes, nimelt kogu tegevuses olev kollektiiv oli

elavamalt mängima pandud, solistide esinemises ilmes iga muusikalise fraasi mängulise psühholoogilist läbitõttust, seda võisime kõige rohkem märgata kõige tähtsama solisti, peaosalise Ida Loo-Talvari juures: nii dramaatiliselt tihedasti ja nüansirikalt ei ole ta varem mänginud. Ja et ta ka hääleliliselt seda tihedust ja varjundirikkust kandis, värvis ning sisustas, siis kujuneski kogu ettekanne tema hiilgamiseks.

Lavastaja ergutav ja väsimatu vaim tundus kõikjal; see töö pidi olema eriti pingirikas, lavastajal pidi olema hästi peas kogu detailistik, sest eesti keele mitteoskamine nõudis erilist asjasse tungimist ja valvelolekut; juhtimises ju keeleraskused takistasid ei olnud, sest personaal enamikus oskab vene keelt, küll aga kontrollimises — siin nõudis kõik see, mis laval toimus, pingsat lavastaja valvelolekut ja ülevaate evimist.

Et lavastaja selliseid tulemusi saavutas, see annab tunnistuse tema asjatundlikkusest, väsimatusest ja ülesande väga tähtsaks võtmisest.

Teises ooperi tähtsamas rollis Alfredona esines kontrolltetendusel Eedo Karrisoo hea profiili ja sõltuvasti tema vähesest lavapraktikast reservatsioonikalt, kuid hinnatavalt püsivasti kaasaalavalt — välja arvatud ehk teise pildi lõpu pool; kuid siin võis laulja enesetunnet häirida hääleline mitteküllaldane vormisolek.

Tema isa rollis esines Tiit Kuusik imponerivalt oma rahu ja mõõdetud olekuga. Teised osalised kandsid kuulekalt oma ansamblikommete ülesandeid, nagu neid näitejuht neile kätte oli mõõtnud.

R. Olbrei seatud paar tantsu sobisid harmooniliselt pildi üldraamistikku ja evisid hinnatavat ooperidistsipliini, olles samal ajal püsivalt väljenduslikud. Nat. Mei — aimatavasti tema — oli loonud naistele selliseid maitsekaid ja naist väimustavaid kostüüme, et need juba ise inimese laulma võiksid panna. . .

Dekoratsioonid ja mööblid uhked ja toredad, palju drapereeringuid, värve, kulda ja muid rikkuse tunnuseid.

Kokkuvõttes „Traviata“ on saanud uuslavastuses uue elu, tiheduse, vormi ja menualused.